

راهنمای موسیقی دانان جوان نکاتی از نوجوانان و حرفه‌ای‌ها

ایمی نیتن
ترجمه‌ی مرجان مدنی رزاقی و بابک ولی‌پور

سرشناسه: نیتن، ایمی، ۱۹۴۵ م

Nathan, Amy, 1945

عنوان و نام پدیدآور: راهنمای موسیقی‌دانان جوان / نوشته‌ی ایمی نیتن / ترجمه‌ی مرجان مدنی رزاقی

و بابک ولی‌پور

مشخصات نشر: تهران، نشر گیلگمش، ۱۴۰۱

مشخصات ظاهری: ۲۵۳ ص

شابک: ۵- ۱۰- ۷۸۵۸-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان اصلی: The young musician's survival guide: tips from teens and pros, 2nd. ed., 2008

یادداشت: نمایه

موضوع: سازها -- آموزش به کودکان و نوجوانان

Musical instruments--Instruction and study--Juvenile literature

موسیقی -- تمرین‌های فردی -- ادبیات کودکان و نوجوانان

Practicing (Music)--Juvenile literature

سازها -- خریداری -- ادبیات کودکان و نوجوانان

Musical instruments--Purchasing--Juvenile literature

شناسه‌ی افزوده: مدنی رزاقی، مرجان، ۱۳۶۲، مترجم

شناسه‌ی افزوده: ولی‌پور، بابک، ۱۳۶۵، مترجم

رده‌بندی کنگره: MT۷۴۰

رده‌بندی دیویی: ۷۸۴/۱۴۳ [ج]

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۸۵۴۷۱۱۲

اطلاعات رکورد کتاب‌شناسی: فیا

رده‌بندی نشر گیلگمش: هنر - موسیقی

راهنمای موسیقی دانان جوان

- نکاتی از نوجوانان و حرفه‌ای‌ها -

ایمی نیتن

ترجمه‌ی مرجان مدنی رزاقی و بابک ولی‌پور

ویراستار: محمدرضا ربیعیان

مدیر هنری: سعید فروتن

همکاران آماده‌سازی: سمیرا شهپازی، سارا علالدینی

لیتوگرافی: باختر

چاپ: نقش‌ایران

تیراژ: ۳۵۰ نسخه

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۱، تهران

چاپ دوم: پاییز ۱۴۰۱، تهران

ناظر فنی چاپ: یوسف امیرکیان

حق چاپ و انتشار محفوظ و مخصوص نشر گیلگمش است.

هرگونه اقتباس و استفاده از این اثر، مشروط به دریافت اجازه‌ی کتبی ناشر است.

شابک: ۵-۱۰-۷۸۵۸-۶۲۲-۹۷۸

دفتر مرکزی نشر چشمه: تهران، خیابان کارگر شمالی، تقاطع بزرگراه شهید گمنام، کوچه‌ی چهارم، پلاک ۲.
تلفن: ۸۸۳۳۳۶۰۰ — **کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی کریم‌خان:** تهران، خیابان کریم‌خان زند، نبش میرزای شیرازی، شماره‌ی ۱۰۷. تلفن: ۸۸۹۰۷۷۶۶۰ — **کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی کورش:** تهران، بزرگراه ستاری شمال، نبش خیابان پیامبر مرکزی، مجتمع تجاری کورش، طبقه‌ی پنجم، واحد ۴. تلفن: ۴۴۹۷۱۹۸۹ — **کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی آرن:** تهران، شهرک قدس (غرب)، بلوار فرحزادی، نرسیده به بزرگراه نیایش، خیابان حافظی، نبش خیابان فخارمقدم، مجتمع تجاری آرن، طبقه‌ی ۲. تلفن: ۲۳۶۹۲۴۱ (۰۹۱۰) — **کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی بابل:** بابل، خیابان شریعتی، روبه‌روی شیرینی‌سرای بابل. تلفن: ۳۲۳۳۴۵۷۱ (۰۱۱) — **کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی کارگر:** تهران، خیابان کارگر شمالی، تقاطع بزرگراه شهید گمنام، کوچه‌ی چهارم، پلاک ۲. تلفن: ۸۸۳۳۳۵۸۳ — **کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی جم:** تهران، نیاوران، جماران، مجتمع تجاری جم‌سستر، طبقه‌ی دوم، پلاک ۱۱. تلفن: ۲۶۴۵۰۸۷۲ — **کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی دلشدگان:** مشهد، بلوار وکیل‌آباد، بین وکیل‌آباد هجده و بیست (بین هفت‌تیر و هنرستان)، پلاک ۳۸۶. تلفن: ۳۸۶۷۸۵۸۷ (۰۵۱) — **کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی رشت:** رشت، خیابان معلم، میدان سرگل، ابتدای کوچه‌ی هفدهم، تلفن: ۲۱۴۹۸۴۸۹ (۰۹۰) — **کتاب‌فروشی نشر چشمه‌ی البرز:** کرج، عظیمیه، بلوار شریعتی، مرکز تجاری فرهنگی مهرادمال، طبقه‌ی پنجم، تلفن: ۳۵۷۷۷۵۰۱ (۰۲۶)

www.cheshmeh.ir

cheshmehpublication

cheshmehpublication

تلفن پخش کتاب چشمه: ۷۷۷۸۸۵۰۲

یادداشت دبیرمجموعه

حجم کتاب‌های فنی و تخصصی‌ای که در فاصله‌ی بیست سی سال گذشته در حوزه‌ی موسیقی منتشر شده است کم نیست. متعددند رساله‌های هارمونی، کُنترپوان، ارکستراسیون و... در سبک‌های مختلف که در این سال‌ها نشر یافته‌اند و خوشبختانه همچنان شمارشان روبه‌فزونی است. تعداد دانش‌آموختگان دانشکده‌ها و آموزشکده‌های موسیقی هم این قدر پُرشمار شده که از توان آکادمیک مملکت جلوزده است و به سراسر جهان دانشجوی تحصیلات تکمیلیِ موسیقی صادر می‌کنیم.

به‌رغم همه‌ی این تلاش‌های دانشگاهی اما به نظر می‌رسد که فرهنگ شنیداری ما جلو نمی‌رود. انگار چیزی ما را بسته است. البته تردیدی نیست که فرهنگ شنیداری هم تابعی است از کلیت فرهنگ جاری جامعه و تا وقتی که آن گیر است این هم هست، لیکن می‌شود این تحلیل را هم جدی گرفت که آموزش تکنیکال موسیقی بدون توجه به ماهیت اندیشه در هنر چیزی کم دارد از آن‌چه باید باشد و شاید این مهم در آموزش مدرسی ما مغفول مانده است.

مجموعه‌ی حاضر که بخش موسیقی کتاب‌های نشر گیلگمش را

در بر می‌گیرد با امید یافتن پاسخی به این نیاز شکل گرفته است. می‌کوشد تا هر چه ممکن از انتشار کتاب‌های فنی و نُت و اتود پرهیزد و اهتمامش را بگذارد بر انتشار کتاب‌هایی که منتج به درکی عمومی‌تر از موسیقی می‌شوند و می‌توانند زمینه‌ی رشد فرهنگ شنیداری مخاطبان را فراهم بیاورند.

باور داریم این کتاب‌ها هم به کار موسیقی‌دانان حرفه‌ای و دانش‌آموختگان دانشگاهی خواهد آمد و هم به کار کسانی که شنونده‌ی موسیقی با نگاهی غیرتخصصی اما عمیق هستند.

مانی جعفرزاده

برای کارل، اریک و نونا

فهرست

۱۱	مقدمه‌ی مترجمان
۱۵	پیش‌گفتار
۱۹	فصل یک: توجه توجه!
۲۷	فصل دو: انتخاب و تغییر ساز
۴۱	فصل سه: تنگنای زمان
۵۹	فصل چهار: مصیبتی به نام تمرینات کسل‌کننده
۸۱	فصل پنج: راه‌ورسم تمرین در خلوت
۱۰۹	فصل شش: دلهره و اضطراب
۱۳۷	فصل هفت: هم‌زیستی و همکاری
۱۵۹	فصل هشت: درباره‌ی معلم‌ها
۱۷۹	فصل نه: تهیه‌ی تجهیزات
۲۰۹	فصل ده: ادامه دادن به نوازندگی
۲۲۹	واژه‌نامه
۲۳۳	راهنمای منابع
۲۴۹	نمایه

مقدمه‌ی مترجمان

یادگیری موسیقی، چنان‌چه در مسیری مناسب و واقع‌بینانه پیش برود، نه فقط به نواختن ساز و لذت بردن از موسیقی، بلکه به رشد مهارت‌های زندگی و هوش‌های چندگانه می‌انجامد. برای رشد کردن در موسیقی دست به خودشناسی می‌زنیم و از تفکر نقادانه و خلاق بهره می‌بریم. هر جلسه‌ی تمرین یا کلاس موسیقی آمیخته است با مهارت‌های تصمیم‌گیری، برقراری ارتباط مؤثر و کنترل احساسات. بنابراین تشویق کودکان و نوجوانان به شرکت در کلاس موسیقی، دعوت آن‌ها به تمرین مهارت‌هایی است که هر یک می‌تواند در زندگی کنونی و آینده‌ی آن‌ها تأثیرگذار باشد.

چگونگی تمرین و افزایش توانایی، ادامه دادن و تاب آوردن در این مسیر با همه‌ی فراز و فرودها و دشواری‌های آن، مدیریت زمان و اولویت‌بندی اهداف دغدغه‌هایی هستند که هنرجویان، نوازندگان و معلمان موسیقی را به خود مشغول می‌کند. تاکنون کتاب‌های ارزشمندی در این زمینه منتشر شده است و راهنمای موسیقی‌دانان جوان یکی از آن‌هاست. در این کتاب، با نگاهی دقیق و جامع‌نگر، به مقوله‌ی تمرین و نقش موسیقی در زیست نوجوانان پرداخته شده

و برخی از ویژگی‌های منحصر به فرد آن که سبب شد به ترجمه‌ی آن پردازیم از این قرار است:

۱. ایمی نیتن در کودکی نوازندگی را رها کرده و سال‌ها بعد در بزرگسالی دوباره به کلاس موسیقی برگشته است. او نوازنده‌ی حرفه‌ای یا معلم موسیقی نیست؛ پژوهشگری است که سعی دارد از چشم‌اندازهای مختلف عوامل انگیزه‌بخش یا دلسردکننده در فعالیت‌های موسیقایی نوآموزان را دریابد.

۲. متن کتاب حاصل گفت‌وگو با بیش از بیست موسیقی‌دان حرفه‌ای و بیش از صد نوازنده‌ی نوجوان است. مسائلی که در کتاب مطرح شده، برآمده از رایج‌ترین مشکلات، پرسش‌ها، افکار و احساسات هنرجویان جوان است.

۳. علاوه بر تمرین موسیقی، که اصلی‌ترین موضوع کتاب است، اطلاعات مفیدی درباره‌ی انتخاب و تغییر ساز و معلم، اضطراب در اجرا، شرکت در مسابقات، همکاری گروهی، ناکامی‌ها، آهنگسازی و غیره از زبان حرفه‌ای‌ها و نوجوانان نوآموز نقل شده است.

۴. زبان کتاب ساده و صمیمی است. مخاطب اصلی کتاب نوجوان‌ها هستند ولی کتاب برای بزرگسالان نیز نکات ارزشمندی دارد.

۵. این کتاب برای عموم نوازندگان تألیف شده و برای نوآموزان یا حرفه‌ای‌ها با هر سازی ایده‌های تأمل‌برانگیزی دارد.

امیدواریم مطالعه‌ی این کتاب، با رویکرد بدیعش، هنرجویان و دست‌اندرکاران موسیقی را در رسیدن به درکی عمیق و واقع‌بینانه از «زیستن با موسیقی» یاری کند و کم‌تر شاهد ترک آموزش موسیقی و حسرت‌های ناشی از آن در میان هنرجویان باشیم.

یکی از کسانی که در این کتاب با او توصیه‌های ارزشمندش آشنا خواهید شد جیمز گالوی، نوازنده‌ی فلوت، است. در این جا او را در حال تمرین فانتزی نی نواز رنگین‌پوش اثر جان کوریلپانو در جشنواره‌ی موسیقی اسپن در سال ۱۹۸۵ می‌بینیم.

پیش‌گفتار

این همان کتابی است که ای کاش در کودکی داشتمش. شاید می‌توانست به من کمک کند تا پس از نه سال نوازندگی، در مواجهه با تکالیف روزافزون مدرسه که مثل آوار بر سرم خراب می‌شد، پیانو را رها نکنم. کاش آن روزها فهمیده بودم که نواختن پیانو می‌تواند راهی آرامش‌بخش و سرگرم‌کننده برای کاهش فشارها باشد و نه تکلیفی دیگر برای امتحان دادن، قضاوت شدن و نمره گرفتن.

سال‌ها گذشت تا در بزرگسالی دوباره سروکارم به موسیقی و این بار به کلاس‌های آواز افتاد. معلم به جای رسیدن به محصولی بی‌نقص، بر لذت خلق موسیقی تأکید داشت و دنیای موسیقی را به گونه‌ای متفاوت با آنچه در نوجوانی تجربه کرده بودم به من شناساند.

وقتی خودم صاحب فرزندانی شدم که از خود استعداد موسیقی نشان می‌دادند، دست‌به‌کار شدم و معلم پیانویی یافتم که آن‌ها را در کشف لذت نوازندگی یاری کند. آن‌ها چنان اوقات خوبی داشتند که من هم جرئت کردم دوباره درس‌های پیانو را از سر بگیرم؛ این بار با معلم فرزندانم.

درحالی‌که شاهد رشد‌گند خود و روند سریع‌تر پسرهایم هستم،

به این فکر می‌کنم که نواختن ساز چه قدر سرگرم‌کننده و درعین حال ناامیدکننده است. بسیاری از موسیقی‌دانان جوان با وجود موانع به راه خود ادامه می‌دهند. آن‌ها که موفق‌اند چه‌طور بر گرفتاری‌ها غلبه می‌کنند؟

این همان داستانی است که کتاب قصد گفتنش را دارد تا به جوانان کمک کند در مسیر هیجان‌انگیز و ماجراجویانه‌ی خلق موسیقی از پائین‌بند شدن در این ویراست تازه و به‌روزشده‌ی راهنمای موسیقی‌دانان جوان با هشت موسیقی‌دان جدید همکاری کرده‌ام تا نکات خود را به توصیه‌های نوازندگان حرفه‌ای، نوجوانان و معلمان موجود در ویراست قبلی اضافه کنند.

یکی از این موسیقی‌دانان جدید، آهنگساز برنده‌ی جایزه‌ی پولیتزر، جان آدامز، می‌گوید که کاش در دهه‌ی ۱۹۵۰، که مشغول یادگیری کلارینت در شهری کوچک در نیوهمپشایر بود، الگوهای بیش‌تری می‌شناخت.

البته او الگویی اثرگذار یافته بود: لئونارد برنستاین که در آن دوران برنامه‌ی کنسرت‌هایی برای جوانان را در تلویزیون اجرا می‌کرد. جان آدامز با تأسف می‌گوید: «برنستاین برایم یک جور ستاره‌ی سینما بود که نشان داد آهنگساز و موسیقی‌دان کلاسیک بودن ارزشمند است. اما امروزه کودکان الگوهای موسیقایی کمی دارند.» ویراست جدید کتاب راهنمای موسیقی‌دانان جوان تلاش می‌کند این شکاف را با گردآوری الگوهای جذابی از میان نوازندگان، آهنگسازان، رهبران ارکستر، معلمان و نیز افراد مستعدی پُر کند که با وجود اشتغال در حرفه‌های دیگر در وقت‌های آزاد خود به خلق موسیقی مشغول‌اند.

فصل یک

توجه توجه!

وقتی ساز می نوازید اتفاقات جالبی می تواند رخ دهد. به محض آن که شیوهی ساز زدن را یاد بگیرید، صداهای جادویی، ملودی های شگفت انگیز و ریتم های پُر تحرک از دل آن جاری می شوند. سر در آوردن از راه ورسم این کار می تواند جالب و نیز کمی چالش برانگیز باشد. انواع دردسرها ممکن است حتی برای کوشاترین هنرجویان نیز پیش بیاید و دلسردشان کند. دردسرهایی مثل نبود وقت کافی برای تمرین، اضطراب پیش از اجرا، سروکله زدن با همکاران مزاحم یا سروکار داشتن با کتاب های کت و کلفت موسیقی که در بدترین زمان ممکن ناگهان بسته می شوند.

کاش می‌توانستید راه‌حل این مشکلات را از دیگر موسیقی‌دانان یاد بگیرید.

حالا می‌توانید! کتاب حاضر آنسامبل^۱ بزرگی از ابر موسیقی‌دانان را گرد هم آورده تا روش‌هایی را با شما به اشتراک بگذارند که به آن‌ها کمک کرده است تا بر سختی‌های مسیر موسیقایی‌شان غلبه کنند.

نکته‌هایی نوین برای صداهای دل‌نشین

گروه مشاوران این کتاب شامل بیش از بیست و پنج موسیقی‌دان حرفه‌ای است که به طور ویژه برای این پروژه با آن‌ها مصاحبه شده است. تک‌نوازان حاضر در این مجموعه عبارت‌اند از:

نوازندگان ویولن: جاشونا بل، هیلاری هان و گیل شهام. نوازندگان فلوت: جیمز گالوی، پائولا رابیسون و والری کولمن. نوازندگان پیانو: آندره واتس و وو هان. ترومپت‌نواز: وینتون مارسالیس. نوازندگان ساکسوفون: جاشونا ردمن و اریکا فون‌کلايست و تک‌نواز سازهای کوبه‌ای: اولین گلنی. همچنین، اعضای تریو ارئوئیکا و موسیقی‌دانانی از چند ارکستر مهم در زمره مشاوران کتاب هستند. مکمل این فهرست جان آدامز و استیون مک‌کی دو آهنگساز و مارین آلسوپ و گوستاوو دودامیل دو رهبر ارکستر هستند.

موسیقی مثل معجزه است.

می‌تواند شما را بخنداند، بگریاند،

به پرواز درآورد

حرفه‌ای‌ها بارها در کودکی بابت تمرین موسیقی غُرغُر کرده‌اند و درگیر

۱. ensemble: گروهی از خوانندگان یا نوازندگان یا ترکیبی از هر دو که همراه با هم به اجرای موسیقی می‌پردازند.

همان گرفتاری‌هایی بوده‌اند که هر تازه‌کاری را آزار می‌دهد. حتی حالا هم گاهی هنگام کار روی قطعه‌ای جدید ممکن است احساس در ماندگی کنند و حتی پیش از حضور روی صحنه دچار دلهره و اضطراب شوند. به هر حال، آن‌ها راه‌هایی برای غلبه بر مشکلات یافته‌اند و مشتاق‌اند توصیه‌های‌شان را با شما در میان بگذارند.

همچنین، صد و پنجاه نوجوان موسیقی‌دان مستعد رازهای موفقیت خود را با ما به اشتراک گذاشته‌اند. این گروه هنگام تکمیل پرسش‌نامه‌های این کتاب همگی شانزده تا نوزده سال داشتند و تعریف کردند که چه‌طور از پس همه نوع مشکلات تمرینی و اجرایی برآمده‌اند. این پرسش‌نامه‌ها به تعداد زیادی از مدارس معتبر موسیقی، برنامه‌های موسیقی تابستانه و ارکسترهای جوانان در سراسر کشور ارسال شده بودند. نوجوانانی که در این کتاب با آن‌ها ملاقات خواهید کرد داوطلبانی هستند که زمان تمرین فردی و گروهی خود را صرف آن کرده‌اند تا ایده‌ها و پیشنهادهای‌شان را در فرم‌ها بنویسند (فهرست مدارس، برنامه‌های تابستانه و ارکسترهای جوانان در پایان کتاب موجود است). بیش‌تر داوطلبان پرسش‌نامه‌های خود را در اواخر دهه‌ی ۱۹۹۰ پُر کرده‌اند؛ همان دوره‌ای که اولین ویراست کتاب آماده می‌شد. گروه دومی از نوجوانان که به‌تازگی با ما همراه شدند پیشنهاد گنجاندن مطالبی را در کتاب دادند که به نحوه‌ی بهره‌گیری هنرجویان از منابع الکترونیکی و اینترنتی جدیدی می‌پردازد که پس از انتشار ویراست اول پدید آمده‌اند. تمامی نقل‌قول‌های نوجوانان موسیقی‌دان از نظرهایی استخراج شده که آن‌ها در نوجوانی در پرسش‌نامه‌ها نوشته‌اند. نکات آن‌ها کاربردی، خلاقانه و هم‌سو با راهنمایی‌هایی است که مربیان موسیقی مطرح می‌کنند. بیش از بیست مدرس و کارشناس موسیقی نیز پیشنهادهایی مطرح کرده‌اند. برای گزینش موضوعاتی که گروه عظیم مشاوران ما به آن‌ها می‌پردازد، نویسندگان کتاب‌ها و مقالات بسیاری را در حوزه‌ی آموزش موسیقی به‌دقت